

Motion till riksdagen 2019/20:3455

av **Linda Westerlund Snecker m.fl. (V)**

med anledning av skr. 2019/20:62 2019 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge ett tilläggsdirektiv till utredningen om lagen om särskild utlänningskontroll i syfte att se över rättssäkerheten för den enskilde och möjligheterna att överföra beslutanderätten om utvisning i samtliga säkerhetsärenden till en allmän förvaltningsdomstol, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

För att bekämpa terrorism har det sedan 1973 funnits särskilda möjligheter att övervaka och utvisa utlänningar, när det anses finnas risk för att dessa kan begå terroristbrott. Bestämmelserna finns sedan 1991 i lagen om särskild utlänningskontroll (LSU). Enligt lagen får en utlänning utvisas ur landet om det är särskilt påkallat med hänsyn till rikets säkerhet eller om det befaras att personen kommer att begå eller medverka till terroristbrott. Det är Säkerhetspolisen (Säpo) som bedömer om en person ska anses vara en säkerhetsrisk enligt LSU och ansöker om utvisning av personen hos Migrationsverket. Om Migrationsverkets beslut överklagas ska verket lämna över ärendet till Migrationsöverdomstolen. Migrationsöverdomstolen ska sedan tillsammans med ett eget yttrande lämna över ärendet till regeringen som är högsta beslutande instans. Dessvärre får Migrationsverket och Migrationsöverdomstolen inte ta del av allt underlag som Säpo har i ärendet. Det leder till ett underskott på information som kan vara mycket negativt för den utvisningshotade personen eftersom myndigheten och domstolen blir helt beroende av Säpos bedömning. Förfarandet innebär att rättssäkerheten brister eftersom enskilda inte har rätt till ett tvåpartsförfarande med prövning av sitt utvisningsärende inför domstol. Regeringen är ingen lämplig sista instans för att fatta dylika beslut, vilket vi återkommer till nedan.

Hittills har ingen utvisningshotad person vunnit en process enligt LSU. Problemet är att det i princip är helt omöjligt för en utvisningshotad person att försvara sig mot de anklagelser som framförs. Beviskraven i LSU är mycket låga jämfört med brottmålsprocessens krav på ”bortom rimligt tvivel”.

Vänsterpartiet har vid flera tillfällen kritiserat den bristande rättssäkerheten för enskilda i lagen om särskild utlänningskontroll, bl.a. i samband med att regeringen hösten 2009 i en proposition föreslog att Säkerhetspolisen, utan möjlighet till överprövning, ska kunna besluta om en asylsökande ska ha rätt till domstolsprövning eller om ärendet ska anses som ett särskilt kvalificerat säkerhetsärende som ska handläggas enligt lagen om särskild utlänningskontroll och därmed avgöras av regeringen i sista instans (mot. 2009/10:Sf4).

En översyn av lagens rättssäkerhet behöver göras. Tyvärr saknar direktiven till den pågående utredningen helt frågan om rättssäkerheten. Vi vill därför ge utredningen ett tilläggsdirektiv för att se över frågan om rättssäkerheten för de enskilda. Möjligheten att flytta beslutanderätten om utvisning i säkerhetsärenden till förvaltningsdomstolarna bör ses över. På så sätt skulle rättssäkerheten för de utvisningshotade och allmänhetens möjlighet till insyn i processen stärkas (även om vissa delar av förhandling/dom kommer att vara sekretessbelagda med hänsyn till exempelvis rikets säkerhet). Vidare behöver domstolarna få ta del av all utredning som Säpo har i ett ärende. Samma höga beviskrav bör gälla i dessa ärenden som i brottmålsprocessen. En förvaltningsdomstol har erfarenhet och kompetens att hantera både känsliga och sekretessbelagda ärenden och dokument på ett betydligt mer rättssäkert sätt än en regering.

Därför vill vi ge utredningen ett tilläggsdirektiv i syfte att se över möjligheten att flytta beslutanderätten om utvisning i samtliga säkerhetsärenden till allmän förvaltningsdomstol. Rättssäkerheten i prövningen förstärks och risken för politisk påverkan minskar när allmän domstol hanterar känsliga ärenden. Den årliga redovisning som regeringen lämnar till riksdagen gällande tillämpningen av LSU är tämligen innehållslös. Den nu aktuella skrivelsen är dessvärre inget undantag. Detta gör att det är svårt för riksdagen att få insyn i hur lagen används. Denna problematik försvinner om ärenden enligt LSU hanteras av förvaltningsdomstolarna.

Politisk påverkan från regeringar i LSU-ärenden är ett återkommande problem. År 2004 beslutade den dåvarande regeringen att utvisa två egyptiska medborgare. Egypten garanterade att de inte skulle utsättas för tortyr, något som ändå skedde. Sverige blev fällt i FN:s tortyrkommitté. Fallet illustrerar nästan övertydligt varför regeringen är en utomordentligt olämplig instans för att fatta dessa ytterst grannliga judiciella beslut.

Om ett beslut om utvisning enligt LSU inte kan verkställas får ansvarig myndighet bestämma att den enskilde på vissa tider ska anmäla sig hos Polismyndigheten, s.k. anmälningsplikt. Att bryta mot anmälningsplikten kan leda till fängelse i högst ett år. Trots att det är kriminellt att avvika från anmälningsplikten verkar brott mot den sällan få konsekvenser. Det är ytterligare ett motiv till att LSU inte är en fungerande lagstiftning och att rättssäkerheten behöver utredas. Rättsvårdande myndigheter har möjlighet att få större kontroll över personer som anses vara ett säkerhetshot, men om den möjligheten inte används riskerar onekligen extremare förslag om ökad kontroll att vinna gehör i den allmänna debatten.

Regeringen bör därför ge ett tilläggsdirektiv till utredningen om lagen om särskild utlänningskontroll i syfte att se över rättssäkerheten för den enskilde och möjligheterna att överföra beslutanderätten om utvisning i samtliga säkerhetsärenden till allmän förvaltningsdomstol. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Linda Westerlund Snecker (V)

Christina Höj Larsen (V)

Jon Thorbjörnson (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Jessica Wetterling (V)